

พระเจ้าอโศกมหาราชที่อินเดียเป็นคนละองค์กับพระเจ้าอโศกมหาราช

ต้นสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓

โดย

คุณเอกอสิโร ศรีวรรณ

เมื่อราวตีหนึ่ง สามสิบนาทีกี่ ซึ่งตรงกับวันใหม่ เป็นวันเสาร์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๖ มีเหตุให้ข้าพเจ้าจะต้องตื่นขึ้นมากลางดึก เนื่องจาก “ญาติสา” ลูกสาววัยชวบทว่า ๆ ร้องไห้ไม่ยอมหยุด ซึ่งเป็นมาหลายคืนแล้ว เล่นเอาพ่อกับแม่นอนไม่เต็มอิ่มมาหลายวัน จริง ๆ แล้ว คนที่ทำหน้าที่ต้องปลอบประโลมลูกคือแม่ของลูก ส่วนข้าพเจ้าทำหน้าที่ตื่นขึ้นมาเพื่อเป็นกำลังใจให้แม่ของลูกเท่านั้น จึงไปหยิบเอานิยายสาร ด้วย’ตูนพิเศษ ๓-๔ เล่ม ที่ยืมจากหลานชายมาเมื่อสัปดาห์ก่อน แต่ยังไม่มีความได้อ่านสักที พลิกอ่านดูผ่านไป ๓ เล่ม ลูกสาวก็ยังไม่มีความที่จะหยุดร้องไห้ จนเมื่อได้อ่าน เกร็ดเก๋ากี้ส์ ของ “นายปราชญ์ขยะ” ซึ่งมีหัวเรื่องว่า “เส้นทางอารยธรรมแห่งแม่น้ำสินธุยุคสุดท้าย” ในด้วย’ตูนพิเศษ ฉบับประจำเดือน มกราคม ๒๕๔๖ จบ ลูกสาวถึงได้หยุดร้องไห้แล้วก็หลับไปคือ ๆ อาจจะเป็นเรื่องบังเอิญก็เป็นได้ จึงได้รำพึงรำพันกับตัวเองว่า “ขอบคุณเทวดาที่พยายามเหลือเกินที่จะให้ข้าพเจ้าได้รู้ ขอขอบคุณลูกสาวของพ่อมากที่ต้องร้องไห้อย่างทรมาณเป็นชั่วโมง เพื่อให้พ่อตื่นขึ้นมาอ่านเรื่องสำคัญยิ่ง”

ข้าพเจ้าจึงอยากจะขอโอกาสนำเสนอ เรื่องราวที่ข้าพเจ้าได้อ่านในกลางดึกวันนั้น ให้กับหลาย ๆ ท่าน ที่ไม่ได้อ่าน หรือหลายท่านที่ได้อ่านก่อนนี้แล้ว แต่อาจจะยังไม่เกิดสะดุดใจ อย่างที่ข้าพเจ้าได้ค้นพบในขณะนั้น ซึ่งข้าพเจ้าจะขออนุญาตตัดเฉพาะตอนสำคัญมาให้ท่านได้อ่าน และถือโอกาสนี้ขออนุญาตพิมพ์งาน ด้วย’ตูน ด้วย ที่ต้องขอตัดความบางตอนมาที่ตรงนี้

“...ใน พ.ศ. ๒๐๗ กรีกซึ่งนำโดยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช แห่งมาซิโดเนียก็ได้นำกองทัพกรีกซึ่งมีทหาร ๔๗,๐๐๐ นาย ตีตะลุยเข้ายึดเปอร์เซียบ้าง จนทะลุมาถึงแคว้นปัญจาบในภาคตะวันออกของแม่น้ำสินธุ ในปี พ.ศ. ๒๑๗ โดยมีชัยชนะเหนือกองทัพของพระเจ้าเปอรุส (กรีกเรียก โพรส) แห่งอินเดียในครั้งกระนั้น และเป็นการรบครั้งสุดท้ายของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชด้วย

การล่มสลายของจักรวรรดิเปอร์เซียและราชวงศ์หะซะมานีย ทำให้ประวัติศาสตร์ช่วงนี้ของเปอร์เซียสับสน กลุ่มชาวเปอร์เซียที่ดิ้นรนต่อต้านกรีกอย่างรุนแรงเป็นชาวเปอร์เซียแคว้นปาร์เทียน (Parthian) ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช ในปี พ.ศ. ๒๒๐ และรัชทายาทของท่านถูกกำจัดหมด ในปี พ.ศ. ๒๓๔ อาณาจักรที่ท่านมีชัยชนะในสงครามก็ถูกแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน โดยแม่ทัพใหญ่ ๔ คน ดังนี้

คัสซันเดอร์ ปกครองมาซิโดเนียและกรีก ลีซิมาคัส ควบคุมเอเชียช้อย และเทรต เซเลอคัสที่ ๑ นิกาเตอร์ ยึดเมโสโปเตเมียและซีเรีย ปโตเลมี ลากุส ปกครองอียิปต์และปาเลสไตน์

ใน พ.ศ. ๒๕๕ คัสซันเดอร์ได้สิ้นชีวิตลง ลีซิมาคัสจึงขยายอำนาจเข้าไปปกครองแทน แต่อีก ๔ ปีต่อมา เซเลอคัสที่ ๑ นิกาเตอร์ ก็แย่งอำนาจลีซิมาคัสได้ จึงตั้งราชวงศ์เซเลอคัสขึ้นในซีเรีย และกองทัพใน

ปกครองของเซเลอคัสที่ดูแลบาบิโลเนียเอง ที่แบ่งออกมาปกครองแคว้นโยนิก ซึ่งช่วงนี้ละครับที่อารยธรรมโบราณของบาบิโลเนียเริ่มถูกถ่ายทอดเข้ามาสู่แถบแม่น้ำอุมดาเรีย หรือแม่น้ำโอซุส (Oxus)..."

เป็นยังไงครับ อ่านมาตั้งยาว ยังไม่เห็นว่าจะมีอะไรที่จะเกี่ยวข้องกับ ที่ข้าพเจ้าจั่วหัวเรื่องไว้เลยใช่ไหมครับที่ว่า “พระเจ้าอโศกมหาราชที่อินเดียเป็นคนละองค์กับพระเจ้าอโศกมหาราชต้นสังกัดคายนา พระไตรปิฎกครั้งที่ ๓” เอาเป็นว่าลองอ่านย่อหน้าต่อไปดูอีกสักนิดนะครับ เพราะถ้าจะยกความตอนนั้นมาเลยก็เกรงจะไม่เห็นลำดับการณที่เกิเกิดขึ้นต่อเนื่อง ก็ต้องขอโทษท่านทั้งหลายไว้ ณ ที่นี้ด้วย ถ้าเช่นนั้นก็เชิญอ่านต่อได้เลยครับ

“...ประมาณ พ.ศ. ๒๘๗ ทายาทของเซเลอคัส คือ **พระเจ้าแอนโตนิโคส (บาลี:อันติโยกะ)** ที่ ๒ แห่งซีเรีย พยายามขยายอำนาจ จึงเกิดสงครามกับทายาทปโตเลมี (บาลี:ตุรมมายะ) ที่ปกครองอียิปต์ **ดิโอโดตุส** แม่ทัพผู้ปกครองดูแลแคว้น โยนิก จึงได้โอกาสสถาปนาแคว้น โยนิกเป็นอาณาจักรบาคเตรียขึ้น ขณะเดียวกันกับที่ทางภาคตะวันออก พระเจ้าอโศกมหาราช (ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖-๓๐๖ หรือ ๒๗๕-๓๑๑) แห่งราชวงศ์โมริยะ ก็รวบรวมแคว้นเล็กแคว้นใหญ่ของชนเผ่าอารยัน สถาปนาเป็นอาณาจักรอินเดียขึ้นสำเร็จเป็นครั้งแรกเช่นกัน

ในปลายพุทธศตวรรษที่ ๔ อาณาจักรบาคเตรียได้เกิดมีกษัตริย์กรีกที่ทรงปรีชาสามารถมากพระองค์หนึ่ง คือ **พระเจ้าเมนันเดอร์ (มิลินทะ)** ขยายอำนาจการเมืองการปกครองมาจนถึงภาคเหนือของแม่น้ำคงคา นี้ เป็นเหตุการณ์ภายหลังจากที่ราชวงศ์โมริยะอันยิ่งใหญ่ล่มสลายไปแล้วประมาณ ๓๐ ปีเศษ (พ.ศ. ๓๔๕)”

ตรงข้อความที่ข้าพเจ้าขีดเส้นใต้ไว้นั้นละครับ ที่อยากจะให้ผู้ที่สนใจใคร่ศึกษา ประวัติศาสตร์ พระพุทธศาสนา ได้ร่วมกันพิจารณา เพราะเมื่อพิจารณาจากเหตุการณ์ผลัดเปลี่ยนอำนาจในแถบลุ่มแม่น้ำสินธุ ที่ระบุถึงการสร้างอาณาจักรบาคเตรียขึ้นในปี พ.ศ. ๒๘๗ และกล่าวว่าจะเดียวกัน **พระเจ้าอโศกมหาราช** ก็สถาปนาอาณาจักรอินเดียขึ้น แม้ว่าการระบุปีที่ครองราชย์ของนักประวัติศาสตร์ตะวันตกจะยังคงกันไม่ได้ข้อสรุปว่า ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖-๓๐๖ หรือ พ.ศ. ๒๗๕-๓๑๑ ก็ตาม ล้วนเป็นช่วงเวลาที่เกิดขึ้นหลังจากการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓ ที่มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๗๕ ทั้งสิ้น ไม่นับรวมประวัติศาสตร์ที่ข้าพเจ้าได้อ่านจากตำราอีกหลายแหล่งที่ระบุว่า **พระเจ้าอโศกมหาราช ผู้เป็นต้นสังกัดคายนาและองค์อุปถัมภ์การสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓ ขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ. ๒๖๔-๒๖๘ และสิ้นพระชนม์ในปี พ.ศ. ๒๕๕**

เมื่อมาถึงตรงนี้ จึงทำให้สมมติฐานที่ข้าพเจ้าตั้งไว้ในใจก่อนนี้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงานศึกษาในเรื่อง “**พระสมณโคดมพุทธเจ้า เป็นคนไทย ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาพาหน ที่ประเทศไทย**” ที่ว่า การสังคายนาครั้งที่ ๑ ก็คือ ครั้งที่ ๒ ก็คือ จนมาถึงครั้งที่ ๓ ล้วนแล้วแต่ได้กระทำขึ้นในผืนแผ่นดินที่เรียกว่า “ประเทศไทย” ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในครั้งที่ ๓ ซึ่งมี **พระเจ้าอโศกมหาราช แห่งกรุงปาตลีบุตร เป็นองค์อุปถัมภ์** กระทำสังคายนาขึ้นที่ **อโศการาม** นั้น บัดนี้ หลังจากที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้อ่าน “**พุทธตำนานพระเจ้าเลียบโลก**” ซึ่งได้มีการกล่าวถึงเหตุการณ์สมัยพุทธกาลที่พระพุทธองค์เสด็จมาถึงยังเมืองระแวก และมีพุทธพยากรณ์ว่า ในปี พ.ศ. ๒๖๘ จะมีพระยาธรรมมิกราช พระนามว่า **อโศกมหาราช** จะมาสร้างเจดีย์เป็นศาสนสักขี ๕๐๐๐ วัสสา ขึ้นที่เมืองระแวกนี้ และตำนานได้บันทึกไว้ว่า **ได้มีพระยาธรรมมิกราชมาสร้าง เจดีย์เป็นศาสนสักขีขึ้น**

จริง ทั้งในพงศาวดาร ยังกล่าวว่า ในสมัยกษัตริย์กรุงหงสาวดี ยกกองทัพเพื่อมาตีกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๑๑๒ นั้น ได้มาแวะพักทัพที่เมืองระแวกนี้ และได้มีโอกาสสักการะเจดีย์ ทั้งยังได้อ่านจารึกศิลาที่ระบุว่า พระเจ้าอโศกมหาราช เป็นผู้สร้าง

ข้าพเจ้าจึงขอสรุปเอาตรงนี้ว่า พระเจ้าอโศกมหาราชที่อินเดียเป็นคนละองค์กับพระเจ้าอโศกมหาราชต้นสังกัดฉายาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓ และ พระเจ้าอโศกมหาราชผู้เป็นองค์อุปถัมภ์การสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๑๕ ก่อนที่ส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนต่าง ๆ ในเดือนกัตติกมาส (เดือน ๑๒) ของปี พ.ศ. ๒๑๕ เป็น คนไทย และทำการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓ ที่แผ่นดินที่เรียกว่า ประเทศไทย ในปัจจุบัน และ ที่ตั้งกรุงปาตลีบุตร ก็อยู่ในพื้นที่จังหวัดพิบูลย์โลก ที่ตั้งของอโศการาม ก็อยู่ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย และเมืองระแวกที่ตั้งของเจดีย์ศาสนาสักขี ก็อยู่ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร ของประเทศไทยทั้งสิ้น.

ศรีวรุณะอิสโร

เสาร์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๖/วันครบรอบวันเกิดปีที่ ๓๓